

Vreemd krakeel in Californië

In deze serie verschenen

1. Een overval in de lucht
2. De jacht op het koperen kanon
3. Sensatie op een Engelse vrachtboot
4. Avonturen in de Stille Zuidzee
5. Drie jongens op een onbewoond eiland
6. De strijd om het goudschip
7. Tumult in een toeristenhotel
8. Drie jongens als circusdetective
9. Een dollarjacht in een D-trein
10. Een speurtocht door Noord-Afrika
11. Drie jongens en een caravan
12. Kabaal om een varkensleren koffer
13. Een motorboot voor een drijvend flesje
14. Een klopjacht op een kapitein
15. Een raderboot als zilvervloot
16. Nummer negen seint New-York
17. Een meesterstunt in Mexico
18. Trammelant op Trinidad
19. Vreemd krakeel in Californië
20. Lotgevallen rond een locomotief
21. Pyjama-rel in Panama
22. Vreemd gespuis in een warenhuis
23. Wilde sport om een nummerbord
24. Hoog spel in Hong-Kong
25. Een vliegtuigsmokkel met verrassingen
26. Stampij om een schuiftrompet
27. Kunstgrepen met kunstschaten
28. Bombarie om een bunker
29. Ali Roos als Arie Baba
30. Heibel in Honolulu
31. Arie Roos wordt geheimagent
32. Cnall-effecten in Casablanca

Vreemd krakeel
in
Californië

Willy van der Heide

Oorspronkelijk uitgegeven door: Stenvert, Meppel, 1955

© Willy van der Heide, 1955

© Nederlandse uitgave: Overamstel Uitgevers, Amsterdam 2015

© Omslagbeeld: Frans Mettes

Omslagontwerp: baqup

ISBN 978 90 499 2722 6 (paperback)

ISBN 978 90 499 2754 7 (e-book)

NUR 280

www.overamstel.com

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Filmavontuur voor Arie Roos

De dikke, sproetige Arie Roos zat in de vensterbank van een open raam op de twaalfde etage van een hotel in Hollywood, Californië, en keek neer op de veelkleurige speelgoedparade van blinkende auto's, die ver beneden hem voortschoof over de volle breedte van Sunset Boulevard. 'Zouden we niet een baantje bij de film hier kunnen krijgen?' informeerde hij.

Jan Prins, die een knoopje zat te naaien aan een shirt, dat tijdens hun laatste avonturen op Trinidad nogal gehavend was geraakt, keek op en grinnikte:

'Jij maakt een vette kans, dikke. Als ze Dik Trom hier gaan maken met sproeten in technicolor. Engelse titel: 'Fat Drum'.'

Bob Evers, die een geboren Amerikaan was, snapte de mop hiervan niet erg goed. Bovendien luisterde hij ook maar half, want hij lag op bed met naast zich een hele stapel stripverhalen die hij één voor één aan het verslinden was. Arie Roos keek misprijzend naar hem.

'Snap jij nou,' zei hij tegen Jan Prins, 'dat die sul daar er nog lol in heeft om stripverhalen te lezen? Hij heeft net een serie wasechte avonturen achter de rug, in Mexico en op Trinidad, die voldoende zijn om een stapel stripverhalen te vullen van meer dan manshoogte.'

'Hij is aan het studeren, jo,' legde Jan uit. 'Hij studeert hoe helden uit avonturenverhalen zich gedragen. Hij wil later net zo worden, als hij helemaal groot is.'

Zonder zijn ogen op te heffen van het verhaal waaraan hij bezig was, antwoordde Bob:

'Als ik geen stripverhalen lees, ben ik gedwongen naar die kinderlijke mopjes van jullie te luisteren. Als je nou eens iets nuttigs wilt doen, dik monster, daar in het raam, val dan naar buiten. Dan kan er wat frisse lucht binnen waaien.' Arie keek weer neer op de kleurige wriemeling van Sunset Boulevard en loosde een zucht die een paar kubieke meter lucht verplaatste,

'Jongens – ik heb weer zin in een avontuur. Ik ben in geen dagen vastgebonden, opgesloten of op andere wijze door gespuis gemaltraitteerd. Het leven in een hotel is wel luxueus, maar ook bar vervelend.'

Jan beet de draad door en bekeek vol trots het keurig aangenaide knoopje.

‘Bel de FBI op,’ riep hij. ‘Misschien weten die nog een paar boeven waar ze op het ogenblik geen tijd voor hebben.’

‘De FBI, ja,’ zei Arie weemoedig. ‘Ik wou maar dat Masters weer een of ander klusje voor ons had!’

‘Kop op, dikke,’ zei Bob Evers, vanaf het bed. ‘Wij zijn tot dusver altijd van het ene avontuur in het andere gerold, en ik zie niet in waarom dat zou gaan veranderen. Dat heb je nu eenmaal met sommige lieden. Die beleven altijd wat. Andere mensen maken hun hele leven lang nooit iets mee. Jan Prins trok zijn shirt aan en begon voor de spiegel zijn haren te kammen. Arie liet zich van de vensterbank glijden, geeuwde met een muil als een hamerhaai en strekte zijn mollige armen boven zijn rode haren.

‘Aan de overkant van de boulevard is een droom van een uitstalling met eerste klas Californisch fruit. Ik ga een meloen kopen.’

‘Pas dan maar op dat ze per ongeluk niet iemand jouw dikke bol als meloen aansmeren,’ zei Jan. ‘En als je toch de deur uitgaat, kijk dan meteen, of je ergens een Hollandse krant kunt krijgen.’

Arie stond verbaasd stil bij de deur:

‘Wat kan jou nou een Hollandse krant schelen? Of wil je het weerbericht lezen?’

‘Kijken of ze weer een nieuwe spelling hebben bedacht,’ zei Jan kort. ‘En let goed op, wat ‘het maximumgewicht is dat de liften mogen vervoeren.’

Arie stond stil, met de deurknop in zijn hand, keek Jan aan in de glimmende spiegel en zei langzaam en nadrukkelijk: ‘Als je alle hersens van jou met tien vermenigvuldigt, ze dan met een fietspomp opblaast en ze knalrood verft, zodat je ze goed kunt zien, heb je nog niet genoeg gezond verstand om een mug te leren van een vliegenvanger af te blijven. Moet je je neus niet poederen, modepop?’

De deur bense achter hem dicht, vóór Jan een gepast antwoord klaar had... en Arie daalde af in de expresse lift, recht naar hun volgend avontuur toe.

Dat avontuur liet echt niet lang op zich wachten en het kwam volslagen onverwacht zo maar uit de strakblauwe Californische hemel vallen. Arie stak Sunset Boulevard over, bereikte de fruitwinkel en kocht zijn meloen, die super de luxe verpakt was in een omhulsel van dun cellofaan of plastic. Nogal idioot, vond Arie, want niemand at ooit ‘de schil van een meloen en het kwam er dus bar weinig op aan of die

schil wat schoner of vuiler was. Met die meloen in de kromming van zijn linkerarm geklemd wandelde hij door de felle zon twee blokken verder, waar zij de dag tevoren een tijdschriftengalerij hadden ontdekt – een van die lange, diepe pijpenladen van winkels, zonder voorgevel of deur erin, waarin men alle denkbare soorten Amerikaanse en buitenlandse tijdschriften en kranten kan kopen. Er waren een stuk of tien klanten in deze ruimte, die door uit buizen stromende gekoelde lucht op een prettige temperatuur werd gehouden, De meeste van die klanten waren verdiept in een of ander tijdschrift en Arie wandelde de aan klemmen hangende reeksen kranten en tijdschriften langs, die in groepen waren gerangschikt, volgens alfabetische volgorde van de landen waaruit zij kwamen:

Argentinië,

Brazilië...

Chili,...

Cuba...

Holland was niet te vinden onder de H, maar onder de N van Netherlands. De enige kranten die er op dat ogenblik hingen, waren één dagblad en één weekblad. Een man in een hardgroen shirt, met een oranje das en een oranje gabardine broek kwam op Arie af, met een ietwat onderzoekende blik in zijn ogen.

‘Are you looking for something special?’

‘Iets speciaals, nee. Ik zoek een Hollandse krant. Geef me die allebei maar.’

‘Een Hollandse krant,’ herhaalde de man met de oranje broek, haalde de beide bladen uit hun klemmetjes en vouwde ze op, zeggend: ‘We hebben een mooie sinaasappelooft van het jaar.’ Hij zei het natuurlijk in het Amerikaans: ‘It’s a nice crop of oranges we have this year,’ maar het was zulk een zotte opmerking, dat Arie hem even verbaasd aankeek.

‘De meloenen zijn anders ook niet gek,’ antwoordde Arie, die intussen al wel had opgemerkt, dat je je in Amerika, en zeker in Californië, en wel heel speciaal in Hollywood, over geen enkele soort van waanzin moest verbazen. ‘Hoeveel is het?’

Hij betaalde met een halve dollar, klemde de beide bladen onder zijn rechterarm en wandelde de winkel uit, waarna hij eventjes bleef staan, in onzekerheid wat hij nu precies zou gaan doen. Naar het hotel terugkeren lokte hem niet zo direct... er was op Sunset Boulevard

zóveel interessants te zien... Een eindje verder was een park, herinnerde Arie zich. Geen gek idee om daar op een bank bij de vijver in de schaduw te gaan zitten lezen wat voor opwindends er in Holland intussen allemaal was gebeurd, en desnoods met een zakmes die meloen open te snijden en soldaat te maken. Arie had natuurlijk al ontdekt, dat Californische meloenen veel geuriger en zoeter zijn dan hun Hollandse soortgenoten.

Hij liep nog twee blokken, sloeg een zijstraat in en belandde vrij snel in het park, dat een fantastische wondertuin was van veelkleurige bloemen en koninklijke palmen. Er waren smalle, kronkelende lanen waardoor grote vlinders heen en weer wapperden en waarin een zoete geur hing van exotische bloemen. Arie drentelde genoeglijk voort met de meloen links en de kranten rechts onder zijn armen, en lette er niet eens op, toen hij achter zich het zachte kraken hoorde van voetzolen op het gruis van het pad. Een paar mannen kwamen hem achterop, zacht met elkaar pratend. Zij haalden hem langzaam in, en Arie ging wat meer naar rechts lopen om hun kans te geven, hem te passeren; het pad was nu eenmaal niet zo bar breed.

'Grab him!' zei ineens een luide stem achter hem... een grote, warme hand sloeg voor zijn mond en twee stellen handen grepen zijn armen vast. De meloen gleed uit de kromming van Arie's arm en viel met een doffe smak te pletter op het pad, nog steeds in die verpakking van plastic. Arie probeerde zijn mond los te krijgen om te schreeuwen... maar de mannen die hem vasthielden, verstonden hun vak. Een doek werd van achteren om zijn ogen geslagen en strak vastgebonden... twee duimen drukten van weerszijden door de wangen heen zijn tanden van elkaar en een doek werd in zijn mond gepropt. Daarna werd Arie opgetild en weggedragen... in draf. Hij merkte nu dat er drie mannen waren... de voorste had zijn beide benen bij de enkels vast, terwijl beide anderen elk een bovenarm beethielden. Zo ging het, in een drafje, tussen struiken en heesters door... dan stopte het transport. Het klikken van een opengaand autoportier... Arie werd vrij onzacht achter in een auto getrokken en geduwd en kwam daar te zitten tussen twee mannen in, die hem bij de armen beethielden, terwijl de portieren dichtsloegen, de motor werd gestart en de wagen snel wegreed. Het was heet in de wagen, en Arie concludeerde al gauw dat het een gesloten model was, vermoedelijk een nieuwe Buick of een Oldsmobile. Zelden in zijn leven was de dikkerd zo overrompeld en verbaasd geweest. Waarom, in naam van alles wat redelijk was, hadden deze

drie kerels hem, Arie Roos, de eer aangedaan, om in een openbaar park te worden overvallen en ontvoerd? Jan Prins zou waarschijnlijk als theorie hebben geopperd dat het te doen was om 'de mooiste collectie sproeten van het westelijk halfmond', maar dat was toch moeilijk houdbaar. Geld kon evenmin de bedoeling zijn: alles wat Arie bij zich had, was twintig dollar plus wat kwartdollars en dimes aan muntstukken. En hij was op zijn zomers gekleed, met linnen schoenen, een gewoon shirt en een bleekblauwe gabardine broek. Iemand die zo gekleed, en met een meloen onder de arm, in een openbaar park loopt te kuieren, maakt niet de indruk de beschikking te hebben over miljoenen.

Ze hebben me vast en zeker voor iemand anders aangezien, schoot Arie door het hoofd. Het denkbeeld, dat hij leek op een of ander wonderkind van een filmster wilde er bij de dikkerd niet goed in. Arie had geen last van bijzondere minderwaardigheidscomplexen, maar dat zijn uiterlijk schoon zo verbluffend was, dat het hem deed lijken op een jeugdige filmster, leek hem toch moeilijk aan te nemen.

De auto reed nu eens sneller, dan weer langzamer, vrij geregeld door, en begon dan een vrij steile, hellende weg te beklimmen, die vrij veel bochten maakte. De zon scheen nu eens links, dan weer rechts door de nu opengedraaide portierramen en Arie ried dat zij in de buurt van Beverley Hills raakten, of ergens anders het heuvelachtige, hooggelegen gebied rond Hollywood doorkruisten. Arie snapte niet goed, hoe die kerels zo brutaal hadden kunnen zijn, met hem geblinddoekt achter in de auto dwars door Hollywood te rijden. Kwam dat omdat er in Hollywood, als filmstad, elke dag zoveel zotte dingen te zien zijn, dat iedereen voetstoots zou aannemen, dat het wel weer iets met een film te maken zou hebben? Zodat juist de brutaliteit ervan de beste bescherming was voor deze overvallers?

Terwijl Arie nog steeds over deze en andere problemen zat te piekeren, remde de wagen plotseling af, maakte een scherpe bocht naar rechts en reed verder over een ander soort van bodem... nu en dan kraakte er grind onder de banden. De oprijlaan (als het dat tenminste was) maakte enkele nogal scherpe bochten, waarin Arie nu eens links, dan naar rechts tegen een der naast hem zittende mannen werd aangedrukt... dan stopte de wagen en de man voorin gromde:

'Naar binnen met deze grapjas.'

Arie, tussen beide kerels in, voelde onder zijn voeten dat eigenaardige mengsel van grind waartussen gras is gaan groeien. Dan moest hij

enkele stenen treden op... een vlakke van steen over (vermoedelijk een terras of soort bordes) en dan door een deur naar binnen... een stenen gang door en nu wist hij al, dat het huis waar hij was binnengebracht, leeg stond. Dat hoorde hij aan de echo van hun voetstappen en aan de mufte, koele geur. Weer een deur door... en een stenen wenteltrap af. Die voerde nogal diep de grond in... lager... lager... dan een eind gang door, en halt. Metaal rinkelde... een slot knerpte open... Arie werd voorwaarts geduwd, werd losgelaten en bleef staan... zonder iets te kunnen zien, terwijl om hem heen enkele stemmen verontwaardigd losbarstten:

‘Willen jullie nu eindelijk eens vertellen wat dit allemaal te betekenen heeft?’

De ijzeren deur besde dicht en iemand begon er woedend op te slaan met een eind hout of zoiets. Iemand anders trok de doek voor Arie's ogen weg en haalde daarna de prop uit zijn mond. De dikkerd stond even te knipogen tegen het felle licht van twee naakte elektrische lampen die aan kale draden van het plafond hingen. Hij was in een enorme kelder, met aan één zijde ervan lege wijnrekken, vol spinrag en stof. In het midden stonden wat oude, withouten pakkisten – champagnekisten, zo te zien, en in een verre hoek lag een kolossale hoop losse houtwol, kranten en andere afval. Er waren, behalve Arie, nog drie mensen in het vertrek – alle drie mannen. Zij stonden in een halve cirkel tegenover Arie en bekeken hem van top tot teen met een vreemde mengeling van nieuwsgierigheid en spot. De middelste was de meest schilderachtige figuur... gekleed in een van die vreemde kostuums, zoals de jazzmusici in Californië ze bij voorkeur dragen; dat is weer geheel anders dan het tenue in New York. Deze jongeman droeg een hemelsblauwe korte broek met vrij lange pijpen, die van boven zijn knieschijven raakten... slofschoenen van naturel-leer met Schotse geruite lange kousen en een shirt met lange mouwen, dat eruitzag of Picasso het had ontworpen in een slechte ochtendstemming. De jongeman had kortgeknipt rechtopstaand zwart haar en het bijna onvermijdelijke sikbaardje. Onder zijn arm had hij een jazztrompet.

‘En waar hebben ze jou opgepikt?’ vroeg hij.

‘In het park,’ antwoordde Arie. ‘Maar... Jullie ook?’

‘Hah,’ zei kortaf en spottend een jongeman in een grijs flanellen pak, die duo haar had, dat eruitzag of het door de ratten was afgeknaagd. ‘Dacht je soms, dat we hier in deze stikkelder waren komen wonen voor onze gezondheid, of zoiets?’

De derde man zag er volslagen on-Amerikaans uit. Hij droeg een zwart pak met een stijve, witte boord en een ouderwetse das met een dikke knoop. Hij was een jaar of vijfenvijftig, zestig, en hield zijn handen om de steel van een wandelstok met een krul van boven. Er was iets aan hem dat Arie verschrikkelijk bekend voorkwam, maar hij kon niet zo direct ontdekken, wát dan wel. Hij keek, telkens als er iemand iets zei, de spreker aan met nietszeggende, starende ogen.

De vent lijkt wel niet goed snik, dacht Arie en wendde zich weer tot de man met de jazztrompet, vragend: 'Maar waarom zijn we met zijn vieren opgepikt?'

'Weet jij het? Weet ik het?' zei de man met het rattehaar. Hij had een zuur, ontevreden gezicht en hield de handen in de zijzakken van zijn verformfaaid pak, met de schouders wat naar voren, als bij iemand die de hoop heeft opgegeven, nog ooit van zijn leven iets leuks mee te maken. 'Ik loop mijn kantoor uit, ga een paar boodschappen doen, ga een eindje omwandelen en bij een parkeerplaats stopt een auto naast me. Drie kerels grijpen me vast, trekken me erin, binden later een doek om m'n kop, en hier zit ik. Zul je mijn baas horen als ik op kantoor terugkom... Als ik ooit terugkom,' voegde hij er mompelend aan toe, wandelde een paar passen weg en kwam terug: 'En dacht je nou dat mijn baas dit verhaal ooit gelóófde? Moet je net mijn baas hebben, die bloedhond.'

'Maar voor de raldaldoerie!' barstte Arie los. 'Dat is toch volslagen nonsens! Er moet toch een réden zijn dat ze mensen zomaar van de straat oppikken en hier opsluiten?'

'Man!' zei de trompettist. 'Niets verbaast mij meer in dit veelkleurig gekkenhuis dat ze Hollywood noemen. Waarschijnlijk woont hier boven een of andere daas geworden ex-filmster die het eenzaam heeft en zijn kelder wil bevolken met wat mensen met wie hij 's avonds gezellig sloffe-onder kan spelen...'

Arie wendde zich tot de stroeve man in het zwarte pak. 'Maar waar hebben ze u dan gepakt?'

'Die?' zei de zure jongeman, met een minachtend gezicht. 'Die spreekt geen woord Engels. Dat is een Duitser of iets dergelijks.'

Arie wees met een vinger naar de ouderwetse das van de man en vroeg:

'Sind Sie Deutscher?'

De oude man veerde op of hij tien jaar jonger werd en struikelde bijna over zijn woorden in de haast om te antwoorden:

‘Nein, nein! Holländer!! Ich bin Holländer. Und...’

‘Hollander!’ schreeuwde Arie in zijn beste Amsterdams. ‘Maar ik ben ook Hollander!’

Zij stonden elkaar enkele tellen lang verbluft aan te staren en nu besefte Arie ook, wat hem aan die man zo bekend was voorgekomen... die man zag typisch eruit als een Hollander van het platteland, op zijn zondags gekleed! Maar zo iemand verwacht je toch zeker niet in Hollywood aan te treffen... tenzij Hollywood hem, compleet zoals hij was, had geïmporteerd om een rol te spelen in een film over Holland.

‘Waar woont u dan in Holland?’ vroeg Arie.

‘Meppel,’ antwoordde de man in het zwarte pak, zenuwachtig slikkend. ‘In Meppel. Ik heb daar een zaak in jaeger ondergoed en manufacturen. Een heel goed zaakje, jongeheer. Meppel is de stad waar je zo gezellig winkelt en...’

‘Jaja,’ zei Arie, die dat best geloofde. ‘Maar hoe komt u hier in Californië terecht? Zeg niet, dat ze u in Meppel al van de straat hebben opgepikt en in een kist met gaatjes hierheen vervoerd.’

‘Neenee,’ zei de Meppeler man geschrokken, zijn handen wat krampachtig om zijn wandelstok klemmend. ‘Mijn naam is Poortstra. Ik heb een zoon, ziet u, jongeheer. Een flinke zoon, moet ik zeggen. Kon altijd al goed leren op school, En beste cijfers voor Engels...’

Arie knikte en viel hem in de rede:

‘Ik snap het al. Die is naar Amerika geëmigreed?’

Poortstra knikte verheugd:

‘Vorig jaar september. En best maakt hij het hier; bedrijfsleider van zo’n ding waar je met auto’s binnen kunt rijden om broodjes en limonade te kopen en...’

‘Ja, een drive-in,’ zei Arie. ‘Maar waarom hebben ze u hier vastgezet?’

De man in het zwarte pak begon bijna te huilen, zijn handen om zijn wandelstok wringend.

‘Ik wou dat ik het wist, jongeheer. Niemand heeft een woord tegen me gezegd en Engels spreken kan ik niet.’

Arie wandelde enkele passen weg, sleepte een van de lege champagnekisten naderbij en zeeg erop neer, met de vingers van zijn rechterhand in zijn rossige haardos krabbend. Hij had in zijn jonge leven al heel wat meegemaakt... maar dit was de grootste waanzin waar hij ooit in betrokken was geraakt.

‘Had u geen geld bij u?’

Poortstra sloeg met één hand geschrokken op de linkerkant van zijn zwarte jas en keek schichtig opzij naar de beide Amerikanen, die nu naar dit, voor hen onverstaanbare, gesprek in het Hollands stonden te luisteren met precies even domme gezichten als Poortstra had ten beste gegeven, toen Arie met de anderen Engels sprak.

‘Wees maar niet bang,’ suste Arie. ‘We zullen hier elkaar niet be-roven. We zitten allemaal in hetzelfde schuitje. Dus die kerels die u overvielen hebben u niets gevraagd?’

De handen klemden zich weer om de stok. Het hoofd schudde van neen.

‘En ze hebben niets uit uw zakken gehaald?’

‘Helemaal niets. Ik dacht dat ze me misschien gerold hadden, zon-der dat ik daar iets van had gemerkt... daar lees je wel eens van in die kranten... maar ik heb net nog alles nagekeken, en ik ben niets kwijt. Helemaal niets.’

De beide Amerikanen begonnen nu onrustig te worden. Zij brand-den natuurlijk van nieuwsgierigheid om te weten wat die twee Hol-landers samen bespraken.

‘What did he tell you?’ vroeg de trompetspeler.

‘Not a thing,’ antwoordde Arie, schouderophalend. ‘Hij is op straat onverwacht overvallen, maar er is hem niets gevraagd en er is hem niets afgenomen.’

De trompettist beende verbijsterd een paar passen de kelder door, zijn schouders hoog opgetrokken en de trompet onder zijn armen ge-klemd, stond dan ineens stil, keerde zich om en begon te lachen:

‘Wedden dat we gekidnapt zijn op last van een of andere oude, rijke vrijster, die zo lelijk is dat ze niet aan de man kan komen?’

Arie begon te lachen:

‘Een soort van vrouwelijke Blauwbaard. Nou... als ik hier zo het rij-tje afkijk, heeft ze met ons ook niet veel bijzonders gevangen. Iemand die een spel kaarten bij zich heeft? Dan kunnen we wat miezemausen of hartenjagen.’

Niemand had een spel kaarten bij zich. De trompettist sleepte ook een champagnekist weg, schoof die tegen een muur aan, veegde het spinrag van de wand, ging op de kist zitten met zijn schouders tegen de muur en zijn benen een eind weg, sputterde even in het mondstuk van zijn hoorn en begon een paar gillende bop-glissando's te blazen, waardoor de kalk in schilfers van het plafond viel. Poortstra schrok op, keek wild in het rond, ontdekte dan waar het laweit vandaan kwam,

en stond met wijd geopende ogen naar de trompettist te staren, die met gesloten ogen verder blies, de maat slaande met beide in slofschoenen gehulde voeten.

De zure jongeman legde de handen ineengeklemd op de rug en begon in zenuwachtige drentelpas langs de wanden van de kelder te lopen, niet ongelijk aan een kip, die is opgesloten en al maar langs het gaas heen en weer dart. Poortstra liep naar Arie toe en tikte hem op de schouder. 'Móét hij dat doen?' vroeg hij, op de trompettist wijzend. 'O, ja,' knikte Arie. 'Hij was vroeger aanvalstrompettist bij de mariniers in de Stille Zuidzee. Sommige van die kerels hebben dat overgehouden van het vechten tegen de Jappen. Als die niet op hun trompet kunnen blazen maken ze amok en dan maken ze af wie ze in hun handen krijgen.'

Droevige gevallen. Maar niets aan te doen.'

De bop-trompettist hield even plotseling op als hij was begonnen, liet zijn trompet zakken, deed zijn ogen open en kondigde aan:

'Ik heb zin in koffie.'

De zure jongeman, die juist de stapel rommel achter in de kelder passeerde, hield op met drentelen en liet een holle lach horen:

'Koffie. Dat praat over koffie! Maak liever je testament!' De trompettist stak zijn tong uit en liet een spottend, blazend geluid horen.

'Man!' zei hij. 'Mijn wereldse bezittingen heb ik aan mijn lichaam, want verder staat alles in de lommerd. Mijn hospita heeft me mijn kamer afgegooid omdat ik te veel lawaai maakte en in geen zes weken huur heb betaald. De kroeg waar ik trompet speelde is gisteren failliet gegaan en door zes deurwaarders verzegeld. Mijn belastingsschuld is zo hoog opgelopen, dat het defensieprogramma van de Verenigde Staten er ernstig door in gevaar komt. In de drie tenten waar ik tot dusver op de rekening een hot dog met mosterd kon eten, is mijn krediet opgezegd. Bovendien heb ik een knaap van een blaas onder elke hiel van het aflopen van adressen waar ik misschien een dollar kon lenen. En wou JIJ me nu sombere verhalen vertellen... ? Het is hier koel... water kunnen we drinken uit de aftapkraan van de waterleiding daar in de hoek en of ik nu hiér niet te eten krijg, of aan de andere kant van die ijzeren deur, maakt weinig uit. To Be or Not to Bop, zeggen Bill Shakespeare en Dizzie Gillespie.' Hij hief zijn glanzende-hoorn en blies een gillende bop-vondst door minstens vijf verschillende toonaarden heen.

'Wat zei hij daar allemaal?' vroeg Poortstra aan Arie.

'In muziek of in woorden?' vroeg Arie, die nu al zijn haren in de

war had gestreken. ‘Luister eens... hebt u niet een héél klein, mini-atuur-Meppels vermoedentje, waarom ze u onderweg hebben opgepakt? U en ik zijn allebei Hollanders. Dat is wel toevallig. Kan dat er iets mee te maken hebben?’

Poortstra keek zoekend om zich heen, ging zelf een kistje halen, veegde er met de ene hand stof af, breidde er dan een enorme zakdoek op uit en ging omzichtig op het midden ervan zitten, de voeten en de knieën tegen elkaar en de wandelstok tussen zijn schoenpunten geplaatst, zijn handen op de gekromde kruk. Daarna begon hij het hoofd te schudden, Arie aanstarend.

‘Nee...’ zei hij. ‘Waarom? Ik... Wij Hollanders hebben die Amerikanen toch nooit iets gedaán, Zeg nou zelf.’

‘Misschien een bijzonder slechte kwaliteit Meppeler Kluiten naar Californië geëxporteerd,’ opperde Arie, en sprong van zijn kist op. ‘Laat me eens rustig nadenken.’

Hij begon door de lengte van de kelder heen en weer te benen, dronk uit de holte van zijn hand wat water uit het aftapkraantje in de hoek, af en toe opgeschrikt door gillende trompetexperimenten van de man met de bopsik.

‘Wie heeft er een potloodje?’ vroeg de zure jongeman ineens. Hij zat op een kussentje van houtwol met zijn rug tegen de muur, op de betonvloer, met naast zich een pakje kranten die er nieuw uitzagen. Een Amerikaans blad had hij binnenstebuiten gevouwen en hij was blijkbaar van plan, een kruiswoordraadsel op te gaan lossen. Arie viste in een broekzak en trok er een klein model ballpoint uit, dat hij de jongeman overhandigde.

‘Thank you,’ zei die, en begon met het ondereinde van de pen peinzend tegen zijn tanden te tikken. Arie bleef voor hem staan, op hem neerziende, tot de zure jongeman opkeek, en hem vroeg:

‘Jij kent goed Engels hè?’

‘Zozo,’ zei Arie. ‘Genoeg om me mee te redden, een broodje ham te bestellen en tegen taxichauffeurs te zeggen dat ze niet moeten verwachten van mij in één klap rijk te worden. Wou je wat weten?’

‘Waar heb je dat Engels zo goed geleerd?’

‘Dankzij de weergaloze grondigheid van het Nederlandse onderwijs en langdurige gesprekken met Amerikanen. Hoezo?’

‘Wat is dan: een Achteruitwandelaar van zeven letters?’ (De zure jongeman zei het natuurlijk in het Amerikaans: ‘Backwardwalking’ in seven letters).

‘Weet je geen enkele letter?’

‘Begint met een ‘L.’

‘Lobster,’ zei Arie. ‘Kreeft natuurlijk.’

De jongeman knorde en vulde de zeven letters in. Arie stond neer te kijken op het stapeltje kranten op de vuile vloer naast het hoopje houtwol. Hij bukte zich even, zei: ‘Mag ik?’, schoof de kranten uit elkaar en zag dat het bijna allemaal buitenlandse bladen waren: uit Noorwegen, Zwitserland, Engeland, België, Frankrijk, met ook een enkele Hollandse krant.

‘Zeg, waarom heb je al die kranten gekocht?’

De jongeman keek wat verstrooid op en bekeek de kranten met weezin.

‘O, die? Ik werk op een scheepvaartkantoor. Ik moet elke dag de buitenlandse kranten gaan kopen en een lijst aanleggen van de scheepvaartberichten. Pestwerk. En slecht betaald ook.’

Arie ging op zijn hurken zitten en zat even nadenkend het Hollandse blad te bekijken. Hij vroeg verder:

‘Wáár heb je die kranten gekocht?’

De jongeman, weer in zijn kruiswoordraadsel verdiept, hield weer op met tikken tegen zijn tanden.

‘Wat vroeg je?’

Arie gebaarde naar de kranten. ‘Waar heb je die dingen gekocht?’

‘In een tijdschriftenzaak op Sunset Boulevard.’

‘Da’s gek,’ zei Arie binnensmonds. ‘Zeg, waar hebben ze jou in je kraag gegrepen?’

‘Toen ik langs die grote parkeerplaats liep op de hoek van Grosset Street. Ik liep een appel te eten op weg terug naar kantoor. Het was in vijf tellen gebeurd. Die auto stopte naast me, twee kerels pakten me onder de armen, luid lachend en op mijn schouder slaand of het mijn beste vrienden waren en riepen luid dat we een borreltje gingen drinken. Ik was te stom verbaasd om wat te zeggen. Vóór ik wist wat ik moest denken, zat ik al achter in die wagen en gingen we ervandoor. Zo gauw we uit de drukte waren, kreeg ik een blinddoek voor.’

‘Wat ik niet snap,’ zei Arie, ‘is dit: ze zijn met mij uit het park, dwars door de drukte, gereden terwijl ik geblinddoekt achterin zat. Kaarsrecht op. Waren die kerels niet bang, dat iemand dat zien zou en voor alle zekerheid de politie opbellen?’

‘O, dat...? Die auto had rolgordijntjes voor de zijramen. Die gingen dicht vóór ze me blinddoekten.’

‘Aha...’ zei Arie langgerekt en stond op uit zijn gehurkte houding. ‘Dan is alvast één ding opgelost dat ik niet snapte. Maar voor de rest is alles me nog zo helder als koffiedik.’

Hun gesprek klonk vrij duidelijk door de holle kelder heen en de trompettist, die bezig was geweest, een reeks muzieknoten te noteren op de achterkant van een oude envelop, keek nu op.

‘Zeg, nozems... Het is niet om het een of ander... maar ik heb kort voor ik gepikt werd, óók een krant gekocht in die shop op Sunset Boulevard.’

Arie en de zure jongeman keken hem allebei enkele tellen lang aan.

‘Wat voor een krant?’ vroeg Arie dan.

‘Een Hollandse krant...’

Arie draaide zich op zijn hielen om en wendde zich naar de Meppeler, die nog in precies dezelfde houding, kaarsrecht op zijn zakdoek, op de rand van de champagnekist zat, van de een naar de ander kijkend. Arie had de indruk dat de man, ook al kreeg hij driemaal vierentwintig uur niets te eten, in die houding zou volharden tot hij, met zijn handen nog op de kruk van de wandelstok, zijwaarts van de graat zou vallen.

‘Luistert u eens... heeft u vandaag ergens een krant gekocht?’

‘Een krant?’ zei de Meppeler, een tikje opverend van vreugde dat hij weer een bekende taal hoorde spreken. ‘O, ja. Daar heb je schoon gelijk in, jongeman. Voor mijn zoon. Een krant uit Holland.’

‘Dus ook al,’ mompelde Arie. ‘Een rare geschiedenis, als je mij vraagt. Hebt u die krant nog?’

‘Nee, die is gevallen toen ze me in de auto trokken.’ Arie sloeg met zijn rechtervuist in zijn linkerhandpalm.

‘Dát is allemaal geen toeval meer. Dat bestaat niet! Waar hebt u die krant gekocht?’

‘In zo’n open winkel, waar ze niks dan van die dingen verkopen. Hier... het adres staat op dit papiertje.’

Eén blik was voldoende. Het was weer de shop op Sunset Boulevard. De zure jongeman was nu opgestaan en stond bij hen – de krant los in de hand.

‘Heeft hij óók een krant daar gekocht?’

Arie riep opgewonden:

‘Wij alle vier, man! En alle vier een Hollandse krant.’

De zure jongeman stond perplex met een vinger in een neusgat te peuteren, van de een naar de ander kijkend. Zijn blik bleef ten laatste

rusten op de trompettist en hij stelde wantrouwend een vraag, die eigenlijk niet eens zo gek was:

‘Zeg, swingmaniak – wat moest jij doen met een krant uit Holland?’

De trompettist, nog steeds op zijn kist zittend en zijn vingers heen en weer bewegend op de pistons van zijn glinsterend instrument, schonk de vrager een blik vol innige afkeer en antwoordde:

‘Wat zou jij doen met een krant uit Holland?’

‘In die trompet rammen,’ antwoordde de zure jongeman, met voor zijn doen ongewone vurigheid. ‘Eerst goed nat maken in nitroglycetine en dan in het eind van die toeter stampen en hopen dat het hele zaakje de lucht in vliegt als je weer probeert erop te gaan gillen.’

‘Zonder dollen,’ kwam Arie tussenbeide. ‘Waarom kocht u een Hollandse krant?’

‘Om de doodeenvoudige reden,’ antwoordde de trompettist, op heel redelijke toon, ‘dat een orkest, waarin twee van mijn beste vrienden spelen, ingaande gisteren is gaan spelen in de ‘Flying Dutchman’, in Amsterdam, en ik wilde kijken of er een advertentie over in een Amsterdamse krant stond.’

Arie knikte. Hij begon weer rond te wandelen en probeerde de stukjes van deze dolle legpuzzel aan elkaar te passen. Hóé men het ook bekeek... geen redelijk wezen zou volhouden, dat dit alleen maar zuiver toeval kon zijn. Vier volkomen willekeurige mensen, die geen snars met elkaar te maken hadden, werden, zonder aanwijsbare reden, midden op de dag in verschillende delen van Hollywood van de straat gelicht en ergens in een kelder bijeengesmaakt. En het enige wat die mensen gemeen hadden, was, dat zij alle vier, kort tevoren, in een bepaalde winkel op Sunset Boulevard, een Hollandse krant hadden gekocht. Maar, bepeinsde Arie, in naam van alles wat zin had... Wáárom? Arie ging af op het stapeltje kranten dat naast de zure jongeman lag, nam de Hollandse krant eruit, ging op zijn kist zitten en begon het blad van A tot Z door te nemen. Het was een exemplaar van augustus 1966. Was het mogelijk dat er in deze krant iets stond, dat een aanknopingspunt kon geven? Vage mogelijkheden over atoomspionage wervelden door Arie's beweeglijk brein, hoewel hij niet de flauwste notie had, waarnaar hij zoeken moest. De voorpagina leverde op:

MET INGANG VAN HET NIEUWE JAAR:

PTT 33 procent duurder

‘Rustig doorgaan met duurder maken,’ mompelde Arie. ‘Ik zie echter niet in, wat dit met Hollywood te maken kan hebben, behalve dan het feit dat het voor de Elvis Presley fanclubleden wat prijziger wordt, om met hun afgod te bellen... Wat is dit hier?’

GOLF VAN ARRESTATIES SCHOK TOOSTENRIJK

Rond de beroemde ‘Europabrug’ in Tirol (bouwkosten ongeveer f 525 miljoen) die jaarlijks voor honderdenduizenden toeristen de poort naar het zuiden vormt, is een enorm schandaal ontstaan. Bij de bouw van deze brug en de aanleg van de bijbehorende autobaan blijken de bouwondernemingen de beampten, die moesten beslissen over het verlenen der vergunningen, met enorme sommen te hebben omgekocht. Het totaalbedrag aan steekpenningen wordt geschat op meer dan vijf miljoen gulden. Tijdens een enorme actie, waaraan tweehonderd leden van de centrale recherche deelnamen, onder leiding van de officier van Justitie te Innsbruck, werden gisterochtend om klokslag 6 uur 22 directeuren en bedrijfsleiders van bouwfirmas in diverse Oostenrijkse steden van hun bed gelicht, verhoord en gearresteerd... Een groot aantal corrupte ambtenaren, onder wie enkele leidende figuren uit het ministerie, werden later op de dag in hechtenis genomen...

‘Tjonge, tjonge,’ zei Arie hoofdschuddend tegen dit bericht. ‘Het zal je maar gebeuren. Zó kom je thuis met een nieuwe bontjas voor je vrouw als ongedachte surprise, en zo word je van je warme bedje gelicht. Maar veel verband met ons perikel zie ik niet. Zij werden uit hun warme bed gelicht en wij van de openbare weg. Maar ik heb in geen jaren een steekpenning gezien.’

De rest van de krant bevatte wat gemengde rariteiten, zoals:

AANNEMERS ZEER ONGERUST

De bouwvakker werkt te hard (in zijn vrije tijd)

De werklust van de Nederlandse bouwvakker begint gevaarlijke vormen aan te nemen. Dat is althans de mening van menig erkend aannemer. Hij spreekt dan niet over de prestaties van zijn

mensen in de 45 uur die zij wekelijks volmaken. Maar wél over hun activiteiten in de avonduren en op de zaterdag: in de zogenaamde vrijetijdsbouw. Ons land kent sinds enkele jaren aannemingsbedrijven voor de vrije uren. Zij worden gevormd door Jan de metselaar, Piet de timmerman en Kees de elektricien, om er maar een paar te noemen. Overdag staan zij bij hun 'erkende' baas op de steiger, 's avonds en zaterdags zijn zij zélf baas, nemen opdrachten aan en voeren ze uit: Snel en voordelig.

Hun (ver)bouwerij kost soms maar de helft van wat de erkende aannemer vraagt. Want sociale lasten tellen niet in hun bedrijf. Inkomsten- of omzetbelasting nog minder. Hun opdrachten lopen tot 200.000 gulden, soms meer.

Schijnwerpers

Adjunct-secretaris J. F. Jansen van de Katholieke aannemersbond behoort tot de verontrusten over dit verschijnsel. Hij zegt: 'Geef uw ogen maar de kost. In steden en dorpen, overal wordt 's avonds deze vrije bouw in het licht van schijnwerpers bedreven. De klachten komen uit het gehele land'.

Arie schudde weer eens het hoofd:

'Je mag tegenwoordig in Holland ook niks meer. Straks gaan ze de mensen nog verbieden om te werken. Allemaal verplicht vrije tijd besteden. En als je niet gerecreëerd kijkt, krijg je boete.'

BRIEF MET f 100.000 ZOEK BIJ DE PTT

Eventueel vergoeding van f 25,-

Van onze speciale verslaggever Amsterdam, vrijdag. Rechercheurs van de Opsporingsdienst van de PTT (postale recherche) speuren naar een aangetekende brief met f 100.000 die op het postkantoor Oosterdokskade in Amsterdam of tijdens verzending naar Etten in Noord-Brabant is zoekgeraakt. De brief – afkomstig van het hoofdkantoor van de Algemene Bank Nederland N.V. in Amsterdam – werd niet verstuurd 'met aangegeven waarde', hetgeen wil zeggen, dat op de envelop niet staat vermeld, hoeveel geld erin zit.